

svotico, on pa za to svoje tekmece z nekaj desetaki odškoduje. Drugikrat pride drugi na vrsto ter dela ravno tako. Za to še enkrat povdarjamo: poslanci naši skrbé naj v državnem zboru, da se prepové in odpravi vsaka eksekutivna dražba. Če ni drugače kupi naj občina posestvo, ki bi imelo iti na kant in dotični kmet bo naj njej dolžnik, dokler si kako ne opomore. Le z javnimi dražbami proč, ki niso za družega, kakor da se pijavke redé na njih.

Po drugi strani bolé nas pa še vedno stare rane na našem narodnem telesu. Tistega nam še vedno manjka, ki se ravnopravnost imenuje, potem pa beriča, ki bi nemški „Schulverein“ pri nas izgnal. Naj se vendar enkrat domačinom v domači deželi prva in edina pravica pripozna! Silno žalostno je pri nas, da se vse najboljše službe tujcem dajejo, domačini pa ostentativno odrivajo, če tudi imajo zasluge, in to še večje kakor tujci. Tako ravna se le pri nas po Slovenskem in to pod vlado, za katero se mi pulimo!

Sploh in o kratkem rečeno: Naj naši poslanci na to delajo in skrbijo, da se bo de XIX. vstavni član pošteno brez zvijač in zadržka pri nas in povsod spolnoval, in — zadovoljni bomo. Manj pa vendar ne moremo tirjati, kakor nam oddelek XIX. ustavnih postav sam obeta in — ponuja. Naj bi šestletna doba letos izvoljenih poslancev nam že zdavnej obljubljeno resnično pridobila!

Vsega tega nam pa naši poslanci sami, se vé, da ne morejo pridobiti, pač pa v zvezi z avtonomisti, katerih naj se trdno oklenejo, pa naj tudi za to svoje plačilo zahtevajo. Današnji svet je res materijalen, a nespameten je, kdor za druge kostanj iz žrjavnice pobira, sam ná-se pa pozabi!

Od kod nejevera?

Vera je človeku prirojena, misel na Boga razvija se pri njem s pametjo vred, ne modroslovci, ne kralji, niti svečenik bi ne mogli človeku vcepiti te misli, da bi ne izhajala sama po sebi iz premišljevanja vstvarjenih reči, njih začetka in konečnega namena vsega vstvarjenega. A teže je odgovoriti na vprašanje: kako postane iz vernega človeka brezbožnik ali nejeverec. Kako mu je mogoče iz pameti izbrisati misel v Boga, ki je z njegovo pametjo tako tesno združena, kakor podoba, ki je steklu v ognji vžgane? Od kod jemlje bogatajec to strašno moč, da Boga tají, in to misel v svojem srei ohrani in goji, ko se temu upira vendar vsa njegova vera soglasno z nebom in zemljo. Res, da začetek brezboštva je težka zagonetka, a ne tako začetek vere. To vprašanje je že davno rešila paganska in krščanska modrost, a modroslovcu gré resno pretresovati od kod nejevera?

Poglejmo najprej, kaj nam zgodovina pové. Do pičice je dognano, da so vsi narodi ob začetku svoje omike verovali v Boga, ki je duh in popolnoma različen od sveta, pozneje so dobivali čutne pojmove o Bogu in zabredli so v panteizem (vsebožanstvo), politeizem (mnogobožstvo) in dualizem, ko so pa prišli do više omike, so začeli tajiti pra-

vega Boga. Sveto pismo to kar naravnost pové, ko pravi: „Ko so se ljudje po vesoljnem potopu razšli po svetu, so bili sicer čedalje umnejši v svetnih rečeh, a zabredli so v malikovanje in nejevero.“ ... Tako je bilo v Indiji, ko so budisti nastopili v 6. stoletju pr. Kr., tako je bilo na Grškem v dóbi atomistov in sofistov v 5. stoletju pr. Kr., na Laškem pa v zadnjem stoletju pr. Kr., ko se je zgubilo staro-rimsko življenje. Tedaj ne prvoten stan človeka, marveč spridena civilizacija je vzbudila brezboštvo starega veka, razširjalo se je pa v ti meri, ko je prodrla ta civilizacija v življenje narodov. Na vrhuncu pa je bilo v prvem stoletju cesarstva.

Še tudi v poznejših stoletjih je cezarizem najbolj razširjal brezboštvo. Tajili so večnega in svetega Boga, a molili za Boga človeka, ki je imel vse slabosti in pregrehe človeške na sebi. Ljudstvo, ki ima živega Boga v svojem srei, ne bode se nikdar tako daleč spozabilo in ponižalo, da bi cesarjem pripisovalo to brezobzirnost brez konca in kraja, kakor da bi bili oni izvor vse pravice.

Cezarizem, a tudi ateizem se ne razvije pri neizobraženih ljudstvih, podlaga mu je neka olika (civilizacija) v življenji. Spačeno modrovanje pa pripravlja ljudi, da Boga tajé in prevračajo nramni red, tako modroslovje samo po sebi nasprotuje in se ujeda, ter se razgublja v nečimerno besedovanje. Ako modrovanje zbega duševne moči in jih dovede do skrajne meje blaznosti, potem je mogoče, Boga tajiti. Druga priprava za tajenje Božje je življenje skoz in skoz sprideno in pokvarjeno. Poglavitno pa do tega dovede nesramno življenje, ki ima misel v Boga za nesramnost. To oboje pa pripelje človeka, da se naravnost Bogu upré, ki ga pozná, a vendar tají. Tako govori namreč apostelj paganov: „Ko so namreč oni (pagani) spoznali Boga, niso ga kot Boga počastili, niti se mu zahvalili.“ Volja se upira spoznanji in rodí tisto satansko razpoloženje, v katerem se usede ateizem.

Opiraje se na to, tudi razumemo, da ateizem tembolj na-se, čimbolje duh spoznava Boga, kteremu se ravno zoperstavlja.

Stari bogatajci so bili, kakor stari vek sploh, nekako nevedni, niso bili tako sovražni in nestrpni, kakor bogatajci v krščanskem veku, niti tako lahko-miselni in neslani.

Epikurejci in pesniki, ki so pojem o Bogu zametavali kakti izrodek domišljije, so živeli v miru s paganskim basnoslovjem in so se radi vdeleževali obredov praznoverstva. Ves drugačen je bil ateizem krščanskih stoletij.

Ako zasledujemo zgodovino krščanske civilizacije, moramo čuditi se, kako nepričakovano se prikaže ateizem v družbe, ki je vendar vsa z vero navdana. Tako v 12. stoletju med krivoverci Albigensovci, v 13. stoletju v nevarni okolici, ki je obdajala Miroslava II.

Prav posebno smo pa iznenadjeni, videti kako naglo se je brezboštvo razširilo ob konci srednjega veka v najširših krogih. Ko bi ne vedeli, da je Lucifer vsred nebes hotel Boga tajiti, bi ne mogli razumeti, da se je med krščanskim ljudstvom, kteremu je bil Bog v toliko svetiščih vidljivo ali nevidljivo pričujoč, moglo provzdigniti bogatajstvo.

Ravno tako smo osupljeni videti, kako robato se je na noge postavilo bogatajstvo v krščanskih stoletjih, posebno pa h konci srednjega veka.

Ko so v dobi preporoda (Renaissance) iz groba vstali rimsko-grški klasiki, lahko se je to porabilo ali za poveličanje krščanske resnice ali tudi za nasprotovanje. Res, da so modrijani humanizma skušali to in ono. Blagi humanizem, kakor so ga gojili Piko iz Mirandale in Marsilij Ficcino v Italiji, Agrikola in Heggij na Nemškem, spodrinili so duhovi prekucubi, kateri so, kakor Ulrih Hutten klasično omiko porabili za boj proti cerkvi.

Njih duh se je vzdigoval zoper čeznaravne misli v krščanstvu in zato so bili ti možje slepi zoper lepo spričevanje naravnega spoznanja o Bogu, ki so nahajali v paganskih spisih. A toliko zlovoljniji so razlagali vse, kar jim je ponujala klasična literatura za zasramovanje vere.

Pomnimo tudi silovitost, s katero si bogatajstvo v sredi krščanske družbe hoče pridobiti praktično veljavo. V paganstvu je bogatajstvo lahko teoretično životarilo. Poganske šege ga niso motile. Ni bilo cerkve, ki bi opominjala duhove na pekel in sodbo. Ateizem v krščanstvu mora pa prevreči se v opozicijo. Mora bojevati se zoper nram, postavodajo in državopravni red, ker vsemu temu je hud nasprotnik.

Ni dvomiti, ateizem Evrope je izrastel v sredi krščanske, t. j. katoliške družbe tako nepričakovan robat in silovit, da ni bil tak v paganstvu, a tudi ne pri ljudstvih, ki so pozneje od prave vere odpadli. Večkrat so krivdo tega pripisovali katoliški cerkvi. Protestantje radi kažejo in trdé, da iz katoličanstva izvira ateizem in revolucija. Posebno pa pravijo, da so papeži in duhovni mnogo zadolžili pri tem. Brez krivice posamezni niso, to je res. Posvetno življenje mnogih izmed više duhovščine v preporodni dobi je pospešilo razdejanje vere in spridenost življenja. Vsak greh učenikov in pastirjev krščanskega ljudstva tako rekoč pospešuje nejevero in bogatajstvo; v daljnem smislu je z vsakim človeškim grehom tako. Vse kaj družega pa je, ako se katoliška cerkev in cerkvena vlada, katero je Bog postavil, da čuje nad vernim ljudstvom, tega obdolži. Le zaslepljen fanatizem se more kaj takega izmisliti.

Ne cerkvena veljavo, marveč le nepokorščina do nje in upor zoper katoliško cerkev je izgovor modernemu ateizmu. Da se je ta opozicija tako, nenadoma vzdignila, da je postala tako robata in silovita, je mogoče le tedaj, dokler je krščanska vera trdna. Revolucija brezverskega ljudstva nikoli ne sega tako globoko, kakor vernega ljudstva. Kajti una ostane le na površji, zadovolji se, ako doseže kaj gmotnega. Pri ljudstvih prešinjnih po katoliški veri je revolucionarna moč toliko globokejša, ker najde več upora.

Gibanja reformacije nam pričajo o tem. Morda je presmešno, a resnično je vendar, le katoliška ljudstva je bilo mogoče tako globoko pretresti, da se reformacija tako dolgo obdrži. Protestantizem je svojo moč, s katero je verski red v cerkvi razdejal, najdel pri narodih, ktere je upregel v svoj voz. Ta moč peša, kolikor dalje je od svojega izvora, s to pa zginja revolucionarna eneržija protestantskih

„Nesrečnež! hočeš li vničiti moje čarodejstvo?“ klikne Boyan Rouge. „Stegni levo roko!“

Monsieur stori tako. Boyan Rouge razdeli kvarte na tri oddelke ter pokaže na srednjega, rekoč: „Tukaj je tvoja usoda.“

Na to pogleda v karte in ves razburjen naglo vsklikne: „Monsieur, ti boš general!“

„Jaz — pa — general! Nu, če bo šlo to tako, kakor dosedaj, trebam v to najmanj štiri in dvajset let.“

„Ti boš postal general, pravim ti; kaj boš pa iz mene naredil?“

„Moj adjutant boš“, dé monsieur.

„Dobro. Z jutrajšnjim dnevom pričnem se učiti čitanja ...“

In Boyan Rouge znova kvarte pomeša — a za trenotek strmé pravi:

„Monsieur, ti boš maršal Francoske!“

„Dobro!“ odgovori smeje se monsieur. „Potem tebe imenujem za poveljnika generalnega štaba.“

„Sprejemam. Z jutrajšnjim dnevom počenši uril se bom v računstvu. — Pozor! Še enkrat poskusim svojo umetnost!“

In zopet pomeša kvarte — pregledava je, toda takrat se je dolgo obotavljal z odgovorom. Konečno zakliče s slovesnim glasom:

„Monsieur! Ti, ki si zdaj podčastnik polka granatnikov Aujou, ti — ti boš kralj! A kaj pa bom jaz?“

„Minister vojstva!“

„Izvrstno! Jaz bom minister vojstva, kakoršnega doslej ni bilo na svetu, a tebe — tebe naredim za kapitana ... Pardon!“ popravlja samemu sebi v razjarjenosti. „hočem te narediti za kralja, toda ti boš kralj! Živio kralj!“

* * *

Dogodek ta — kakor omenjeno — vršil se je l. 1788 dné 6. januarja. Monsieur trebal je osem let, preden je postal sergeant; v štirih letih bil je polkovnik, čez leto dni general, v sedmih letih na to maršal — sicer ne Francoske, toda maršal francoskega cesarstva; v dveh letih postal je knez, čez štiri leta na to kraljevi princ — in zopet v osmih letih kralj.

V dan 5. februarja l. 1818 je bil kronan za kralja Švedske in Norveške; za mesec dni po kronanji prejel je monsieur — ali vlastito Karol Janez Bernadotte, naslednji dopis:

„Veličanstvo!“

Ne bom Vas nazival „Monsieur“, kajti to bi bilo zdaj nespodobno; nadejam se, da zadostuje, ako Vas nazivljem: „Veličanstvo!“

Stvoril sem Vas generala in jaz imel bi postati Vaš adjutant, toda ostal sem sergeant, a zgubil oko.

Stvoril sem Vas maršala, a jaz imel bi bil postati poveljnik generalnega štaba; ali ostal sem sergeant, glava mi je bila skoro prekljana in zgubil sem drugo oko.

Naredil sem Vas za kralja in imel bi bil postati minister vojne; toda jaz ostal sem sergeant in vrhu tega še v pokoji s penzijo 250 frankov; naj dodam k temu še 150 frankov na zaslužni križec, je vkupe 400 frankov.

Vprašam toraj, Veličanstvo, ali je to pravičnost, če nebesa tako nejevnako delé svoje darove?

Prosim, izrazite kraljici moje spoštovanje; da-si je ne poznam, jo vendar ljubim, ker je soproga mojega ljubljenca.

Podpisujem se v vdanosti Vaš

Quérin, nazivan Boyan Rouge, podčastnik v pokoji.“

Za nekoliko tednov prejel je Quérin od švedskega kralja 1800 frankov penzije.

ljudev. Iz tega se tudi dá razlagati, zakaj se danes revolucionarno brezboštvo najhuje v katoliških deželah. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. avgusta.

Notranje dežele.

V *Budejovicah* na Českem posvečevali bodo jutri 6. t. m. novega škofa dr. Martina Riho. K tej slovesnosti prišli bodo česki metropolit in nadškof v Pragi, grof Franc Schönborn, z škofi Kraljevo-graškimi in Litomečkim. Nadškof Schönborn si pač pred dvema letoma, kadar je sam nastopal prestol škofije Budejoviške, ni mislil, da bo za ravno to mesto dve leti kasneje, t. j. letos on sam drugega škofa posvečeval. Dve leti, kajne da je to vrlo malo časa in vendar ste zadostovali, da ste mu nakopali sovraštvo ondašnjih Veliko-nemcev na glavo. Taisti so mu tudi sedaj v svojem listu „Kreissblatt“ poskušali dati nekaj lepih naukov na pot, kako naj se vede kot nadškof. Tu pač ni treba nobenega nauka. Če hoče, da bo Veliko-nemcem vstregel, mu pač drugega treba ni, kakor svoje dolžnosti zanemarjati in pa Čehom krivičen postati. Takoj bi mu vsi pete lizali. Ker je pa grof Schönborn v Budejovicah bil enako pravičen Čehom, kakor Nemcem, za to pa toliko jeze v Izraelu.

Pisali smo pred nekaj tedni, da so si *Madjari* in *Rumunci* že zopet v laseh. Na 21. junija je bilo, ko je neka rumunska patrula zašla na ogersko zemljo in si je ondi po krivici prilastila celo čredo ovac, ktere je s seboj vzela. Drugo jutro sta ravno tiste ovce zopet na ogerski zemlji pasla dva rumunska vojaka. Prišlo je nekaj ogerskih financarjev pod vodstvom svojega predstojnika, ki so ovce in oba Rumunca vjeli in pred sodnika peljali. Ovce so se izročile pravemu gospodarju, Rumunca pa v luknjo. Nek tretji Rumunec, ki je bil ondi v obližji, vstrelil je za ogerskimi financarji, le-ti pa na nazaj nanj. Vsako daljše streljanje preprečeval je vodnik. Zaprta Rumunca so čez nekaj dni zasliali, potem so ju pa spustili. To je dogodek sam na sebi, kakor ste ga obe vladi ogerska in rumunska priznali ter podpisali. Nasledkov ne bo imel nikakih; napačno bi pa prav nič ne bilo, če bi se vsled tega sklenilo med Ogroski in Rumunijo državno mejo na tak način potegniti, da bi je Valah lahko spoznal. Kitajci so okoli svojega cesarstva zid potegnili, Madjari in Rumunci naj si pa ali grajo postavijo ali pa naj jarke skopljejo, kar bi posebno na močvirnem svetu ugajalo. Lansko leto bile so sitnosti zaradi meje med rumunskimi in ogerskimi mejnimi stražniki in letos so pa že zopet. To je vendar že preneumno! Mnogo mejašev ima Avstrija na okoli in okoli, toda takih pa nikjer, kakor so Rumunci.

Vnanje države.

Novodôbna olika, ki se je po raznih zbornicah v tem kazati jela, da so poslanci jeli med seboj rokave vihati in pesti krčiti, pokazala se je še tudi na *Grškem*. V Atenah imeli so nedavno sejo pri 36stopni vročini po Celziju. Seja trajala je že dolgo časa, do 10. ure zvečer in tedaj so hoteli že užitnino od vina prerešetati in dognati. Poslanec Eutaxis, ki med opozicijo sedi, predlagal je, da naj se ta imenitna točka preloži na drugi dan; poslanci so danes že trudni in se ne morejo več razprave vdeležiti. Poslanec Korizis, član večine, dvigne se takoj veličastno, rekoč: „Vi ne morete več delati, če ste pijani, idite in na metlo zapiskajte!“ Ko Eutaxis na to silno nevoljen in z zaničevanjem odgovori, da tako govoriti je le blazen človek v stani, napravil se je takoj silen šunder. 30 do 40 članov od večine planilo je s palicami proti Eutaxisu in so ga jeli strojiti prav po pastirsko. Napadenemu drugemu ni ostajalo, kakor da je naše kmetijske fante posnemati jel; za stol je namreč zagrabil in si je s tistim grbo branil. Predsedniku se je še le čez dolgo časa posrečilo mir napraviti, na kar je Eutaxisa na red poklical! Seja je trajala potem še do 3/4 na 1. uro po polnoči. To so pa res delavni možje, današnji Atenci, da bi jih človek le kar občudoval. Poleg tega pokazali so pa Atenci sredstvo okrepčanja, kadar že človek veselja nima do kake reči, s čim da se mora namazati vtujeno telo, da duh zopet voljan postane! Do sedaj res nismo vedeli, da je leskovo olje tudi v državnem zboru dobro!

Na Nemškem so *francosko politiko* jeli jako postrani gledati in je „N. Allg. Ztg.“ do dobrega prepričana, „da bodo Francozje prvo priliko porabili, ter sami ali v zvezi s kom drugim po Nemcih vdarili, samo da se jim ponudi. Če bi kaj takega ne nameravali, čemu pa potem kopičijo svoje konjike ob nemški meji, čemu pa jih potem še pomnožiti hočejo? Kako sovražnega duha je vsa politika francoskih državnikov in višjih častnikov in kako miroljubna pa naša (nemška)! Vedno smo si prizadevali in vso svojo pozornost smo na to obračali, da bi se s Francozi spravili, da bi kolikor mogoče v prijaznosti z njimi živeli; vse naše prizadevanje v tem smislu pokazalo se je neuspešno. Z našo politiko nasproti Francozom nismo imeli sreče! Ali ni toraj opravičen Čehom, da Francozi le ugodnega trenutka čakajo, da nas bodo napadli. Poznamo njihovo časti-

hlepnost in strast, ki jih vedno do maščevanja žene: oprti na to se pač ne motimo, ako trdimo, da Francozje nemškega prijateljstva ne cenijo više, kakor so ga pred 200 leti cenili?“ Bismarkov organ se prav nič ne moti. Radikalna stranka na Francoskem je vsa tega mnenja, kakor njen pristaš Clemenceau, ki je nedavno v svojem govoru v Bordó povdarjal, da mora francoska pred vsem za to skrbeti, da bo v Evropi smodnik vedno na suhem imela.

Na telesu *angleškega naroda* v Londonu pokazala se je silno nagnjusna rana, ki je živa priča velike spridenosti gledé javne pravosti, posebno med boljšimi stanovi. Časnik „Pall Mall Gazette“ jel jo je odkrivati; polagoma sicer, toda s tolikošno brezobzirnostjo, da so se lordje, grofje, škofje in drugi, ki imajo gledé javne pravosti kaj govoriti, kar spogledovali. Saj ni mogoče kaj takega pri nas, ki z biblijo v roki spat hodimo in z biblijo v roki vstajamo! Angleži so bili v svoji farizejski prevzetnosti do sedaj navajeni na ves svet z nekakim pomilovanjem ozirati se zaradi njegove velike pregrešnosti. Le London jim je bil svetišče božje, kjer je sploh ni najti pregrešne dlake! Na, kar trešči „Pall Mall Gazette“ s svojimi objavami, kaj da se v Londonu v tako zvanih boljših krogih godi; kako da se je ondi vganjala nesramna trgovina z nedolžnimi deklicami po 12, 13 in 14 let starimi, pri kterih so lordski pohotniki peklenške svoje strasti pasli. V roke so jim tiste deklice pripravljali večinoma zdravniki in babice, ki so jih deloma z darili, deloma z lepimi obljubami v peklenške brloge nalašč za to pripravljene vabili. Število takih oskrunjenih otrok, ki so komaj 13. leto dopolnili, presega 50 tisoč, razburjenost pa presega vse meje, ki se je priprostega prebivalstva zaradi tega polastila. „Pall Mall Gazette“ je to objavila iz dobrega namena, da se bodo v bodočnosti vsaj nedolžni otroci obvarovali pred posilstvom, če visoka vlada že trgovine z odraslim ženskim spolom neče vstaviti. Kar je omenjeni list nameraval, bo tudi dosegel, kajti škofje in drugi sodniki stopili so skupaj, ter se je stvar pod njihovim nadzorovanjem preiskavala; le-ti možje sami priznajo resničnost njeno, če tudi se v podrobnosti dokaza niso spuščali. Kljub temu pa dotičnim pohotnikom niti do živega ne morejo, ker angleška postava ženskemu spolu s 13. letom že možitev dovoljuje. Pač pa mislijo to postavo sedaj preurediti za 18. leto, kar je angleškemu podnebjju mnogo bolj prikladno, kakor pa 13., ko je človek še več nego na pol otrok. Da se postava ne bo zavlekla, objavila je „Gazette“ grdobije, ki se na njeni podlagi do sedaj godé.

Transvalska republika v južni Afriki prišla je na kant in mora bankerot napovedati, ker pustolovski Bojerci nimajo nikjer toliko zaupanja, da bi na posodo dobili, kar potrebujejo. Če bi bili tisti pustolovci z Angleži prijatelji, bi jim pač ne bilo treba na boben priti, tako jim pa drugega ne kaže. Transvalska republika ni še stara. Bojerci so jo osnovali za-se, kadar so Angleži ob Kapu odpravili sužnjištvo. Kupčija s sužnjimi in lov črnuhov vseh jim je bil mnogo bolj kakor pa plug, matika in lopata. Vidoč, da z Angleži več ne bo mogoče shajati, odrinili so nekoliko više od juga ter so si ustanovili svojo državo, v kateri so zopet po svoji volji črne lovili in za sužnje prodajali. Da pa vsaka reč le en čas trpi, to je že Kranjec Francozu povedal zibaje ga. Tudi Culukafrom, najbližjim sosedom Transvalskim se je že preneumno zdelo še dalje mirno gledati, kako da so jim Bojerski pustolovci otroke in mladeniče lovili in vasi, t. j. njihove brloge pokončavali. Dvignili so se nad nje in tako bi jih bili zdelali, da bi niti poznati ne bilo, kje da je nesramni beli rod robskih tiranov živel, ko bi Bojerci ne bili Angležev na pomoč poklicali. Le-ti so zasadili v Transvalu svojo zastavo in od tedaj imeli so tudi s Culukafri zopet opraviti. Saj je še znano kaj so imeli Angleži potem s kraljem Cetewayem opraviti, kako so ga po svetu vlačili; konečno je pa vendar v svoji domovini sklenil nemirno življenje svoje. Takoj na to so se pa iz gole hvaležnosti Bojerci zopet proti Angležem dvignili in so jih nekaj tudi potolkli, na kar so mir sklenili in republiko zopet za samo svojo proglasili. Kar tako se Angleži tudi niso dali vgnati ter so konečno Bojerce prisilili, da so se iz Bečuvane v Transval umaknili in pa sv. Lucijski zaliv so jim Angleži vzeli. S tem so jim pot na morje zaprli in to jih bo tudi v trgovini s sužnjimi jako oviralo.

Izvirni dopisi.

Iz *Motnika*, 3. avgusta. Pretekli teden se je par dni v naši dolini mudil gosp. Janez Graus, e. kr. konservator za Štiro, docent za cerkveno umetnost v Graški duhovnišnici. Povsod najde njegovo strokovnjaško oko med sicer malocenjenimi, že med staro šaro zaverženimi rečmi, kako starinsko posebnost in znamenitost. Povsod vé dati navod, kako bi se to ali uno vredilo ali prenovilo popolno po cerkvenih obrednih zaukazih ali po čisto umetnem cerkvenem slogu, na pr.: Kako naj svečniki stojé na posebnem nekoliko zvečšanim podnožji, ne na golem oltarji, kako naj bodo spovednice narejene

in kje naj se postavijo itd. — Prav dopadlo mu je 8 mesingastih svečnikov v Motniški farni cerkvi iz 16. stoletja, in dve stari monštranci, ena Motniška, ktera je v nekterih delih po mnenji strokovnjaka iz 16. stoletja, druga Spitalska, pri kateri je razločil tri dôbe. Obe je fotografiral, kakor tudi Motniški trg in Špitalsko okolico.

Tretji dan je šel čez hrib (Slap) v Gornjigrad, kjer je očrt velikanske cerkve natanko izmeril, jo znotraj in zunaj fotografiral in mnogo dragocenih starin zapazil, med njimi ostanke nekkih starih „relifov“ iz prejšnje cerkve, neko staro že zavrženo kadilnico, več starih v zunanjo cerkveno steno vridanih spominkov itd. Zvonik je po njegovih mislih še iz dôbe pravega romanskega (predgotičnega) sloga, kar spodnje majhne line pričajo. Cerkev pač kaže že poznejši barokni slog, kajti je iz preteklega stoletja. O slikovanji cerkvenih sten in stropa v prezbiteriji se ni kaj povoljno izrazil. Največji zaklad cerkve se mu je zdelo 6 altarnih slik slavnega Kremersermida. V srce pa ga je zbolelo videti, da so poznejši slikarji se predrznili dvoje omenjenih slik s svojim prenovljenjem kvariti.

Od tod je drugo jutro obiskal slavno božjo pot sv. Frančiška Ksav. na Straškem griču, (ktere zgodovina se nahaja lepo popisana v Drob. 1857). Občudoval je dragocenosti cerkvene zakladnice, med kterimi se nahajajo nektare posebno umotvorne vrednosti. Obžaloval je, da silno umetnih „relifov“ nekega kelha in patene zavoljo bliščobe zlata in ker so premajhni, s svojo fotografsko pripravo ni mogel fotografirati. Razločil je na omenjenem kelhu drobni napis: „R. J. Auguste f.“ Pravi, da v Augsburgu so bili nekdanj najbolj sloveči umetni zlatarji, med kterimi je slovela Jamnicer-jeva rodovina. Meni, da bi se iz grbov, ki so tudi vdolbljeni, s pomočjo dotičnih knjig zamoglo najti ime darovalca. Fotografiral pa je cerkev in monštranco.

Od tod se je podal v Ljubno, kjer se le v zunanem še nekoliko pozná nekdanji gotičski slog cerkve. Tudi sloveča monštranca je iz poznejše gotične dôbe in najdel je na nji še marsiktere renaissance dodatke. Prekrasni Ljubenski trg je od dveh strani fotografiral. Ko je v Razmirji na poštni voz čakal, je še tamošnje podružnico ogledal, fotografiral in zmeril, ktera je iz poznejše gotike. Opozoril je tudi ljudi, da naj ne zavržejo neke stare kadilnice in predaltarske svetilnice, ki imajo starinsko vrednost.

Škoda, da se je gospodu tako močno nazaj v Gradec mudilo, da ni mogel obiskati Nazareta, čegar lega mu je posebno dopadala, Oljske gore, Petrovč itd. Upajmo, da bo še večkrat Slovensko obiskal ter nas opozoril na marsiktere imenitosti v starinskem in umotvorskem oziru, koje bi sicer zaradi naše nevednosti morda konec vzele.

Bil je popred namenjen romati v letošnjih počitnicah v Lourdes in med potjo obiskati umetniške in starinske spominke, ki se nahajajo v obilnem številu v južnih krajih Francoskega, potem prestopiti na Španjsko, tudi tam ogledati cerkvene in umetniške znamenitosti. Pa zaradi kolere je moral to potovanje preložiti na poznejši bolj ugodni čas.

Domače novice.

(Mestne seje) včeraj zvečer vdeležilo se je 21 odbornikov. Predsedoval je župan g. Grasselli. Verifikatorja protokolov bila sta odbornika gg. Geba in Skrbinec.

Po županovi opombi prebere zapisnikar dopis c. kr. dež. šolskega sveta mestnemu magistratu gledé vpeljave slovenščine za obligatni učni predmet na c. k. realki. C. kr. deželni šolski svet je namreč vpeljavo slovenščine za obligatni učni predmet za vse učence na tukajšnji veliki realki iz stvarnih in praktičnih vzrokov zavrgel, pa tudi učiteljstvo te srednje šole izreklo se je proti vpeljavi. Dopis se vzame na znanje.

M. o. g. Murnik sporoča v imenu stavbnega odseka o javni dražbi pri oddaji zgradbe kanala na Poljanski cesti ter priporoča, da bi se za-njo določeni znesek s 3235 gld. 14 kr. sprejel. Zgradbo bi prevzelo kranjsko stavbeno društvo.

M. o. g. Ledenik predlaga, da naj se omenjeni kanal raztegne do poslopja kmetijske družbe na Spodnjih Poljanah. Oba predloga sta se sprejela s povdarkom nujnosti.

M. o. g. dr. Bleiweis vitez Trsteniški

sporoča v imenu redarstvenega odseka o zgradbi mestne bolnišnice za nalezljive bolezni, ki bi se rabila ob času kužnih bolezni. Tista bolnišnica naj bi se stavila za južnim kolodvorom ob Kladezni cesti blizu luteranskega pokopališča. Svet bi se moral kupiti, denar pa iz mestnega posojila vzeti in to v okroglem številu 25.000 gld. Ta svota naj bi se djala na 5%, amortizacija vplačevala naj bi se pa iz dohodkov, ki bi jih poslojje v zdravih letih donášalo. Porabiti bi se dalo jako ugodno za vojaška stanovanja ob času velikih vojaških vaj. Zgradba morala bi biti solidna in naj se še letos razpiše, mestnemu magistratu naj se pa naroči, da o vspehu dotičnega razpisa mestnemu odboru še letos sporoča.

(Konec prih.)

(Nova mera in vaga pa c. kr. finančno ravnateljstvo.) Današnja „L. Ztg.“ ima razglas slavnega predsestva c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko od dne 31. julija t. l. št. 7673, v katerem c. k. urad razpisuje — ofert za 131 dunajskih sežnjev drv v dolžini po 22 dunajskih palcev. Ali ni znano slavnemu uradu — da je že od 1875. l. po vsem avstrijskem cesarstvu vpeljana nova mera in uteži. Radovedni smo jako, če se bode tudi merosodni komisijon v dotični urad podal, stari seženj ali klaftro konfiskovat.

(Nedeljsko praznovanje.) Postava o nedeljskem praznovanju je nejasna, kakor so postave sploh in že sedaj se je pokazala potreba, da jo bo moral minister pojasnjevati. Tako n. pr. napovedano je pojasnilo, da bodo tisti trgovci, ki poleg manufakturnega blaga prodajajo tudi živež, v nedeljo po 12. uri smeli le živež prodajati. Krošnjarjem se pa po hišna prodaja ne bo zabranila, če tudi si jo trgovci iz srea želé. Vzrok temu je menda obrtna postava in bi se dotična prepoved le mogla vpeljati na podlagi spremembe krošnjarske postave. Stacune bodo morali po 12. uri vsi zaprte imeti, ki ne prodajajo živeža, naj delajo s pomočniki ali pa sami.

(Dež), kterege nikoli nismo mogli pričakati, jel je sedaj prav pridno hoditi; tudi nekoliko pogrmu in pobliska se rado. Najugodnejše so gromu in blisku zjutranje ure, kedar začne petelin peti. Dež z hudo uro imeli so tudi v Pragi, v Bregenci na Predarlskem, v Ischlu, v Zagrebu, v Trstu, v Gorici, na Adriji sploh, v Celoveu in na Dunaji. Kljub temu je pa povsod še silna soparica, ki človeku pot pri najmanjših luknjicah venkaj stiska.

(Toča) šla je v nedeljo po Istri okoli Rovinja. Prebivalci se ne spominjajo, da bi bili že kedaj tako debelo videli. Vse, čisto vse zbila jim je v tla. Grozdje je za tri leta popolnoma vničeno. Ubogi narod, kaj bo s tabo!

(Tretja doba porotnih obravnav) se bliža. Predsedoval ji bo v Ljubljani c. kr. deželne nadsodnije svetnik, g. Franc Kočevár, namestnika sta mu imenovana sodnijska svetnika gg. Zhuber in Ravnikar. — V Novem mestu bode predsedoval ondašnje c. kr. okrožne sodnije predsednik gosp. Jevnikar, namestnik mu bode pa sodnijski svetnik dr. Vojska.

(Poročil) se je danes na Vrhniki g. Vinko Majdič, posestnik mlina v Kranji, z gospodičino Kotnikovo iz Verda, hčerko ondašnjega posestnika tovarne.

(Učiteljske službe) so razpisane na trirazrednih trgovskih šolah, ki se bodo iz novega ustanovile v Banjaluki, Brčki in Mostarji. Dotične službe imajo značaj služeb na meščanskih šolah in to po jedna za matematično-tehnično stroko in po jedna za jezikovno-zgodovinsko. Na trgovinski šoli v Dol. Tuzli razpisana je pa jedna služba za jezikovno-zgodovinsko in jedna za prirodoslovno stroko. Plače so: 800 gld. na leto, 200 gld. stanarine in 200 gld. doklade, skupaj 1200 gld. Zahteva se popolno znanje hrvatsko-srbskega jezika v pismu in besedi in sploh sposobnost za mestjanske šole. Prošnje do 15. avgusta deželni vladi za Bosno in Herceginjo.

(Služba jedne učiteljice) v Kranji je razpisana z letno plačo 450., oziroma le 400 gld. Prošnje do 20. avgusta c. kr. okrajnemu šolskemu svetu.

Razne reči.

— Ženska z mrtvaško glavo in pa morská kača, to ste Vam dve prikazni, ki že več let po Evropi strašite. Prvo videli so v tridesetletji na Dunaji in se je pozneje mnogo romanov o taisti pisalo; morskó kačo pa mornarji tu pa tam na

morji zagledajo, kako se vije in motá med gibčnem valovjem. Minuli teden je bilo na Dunaji v IX. okraji, Servitske ulice 8, tako piše „Ill. Wr. Extrablatt“, ko se pripelje pred prodajalnico juvelirja Turnerja voz. Iz njega vstopi imenitna žena, ki je imela obraz z gosto tanjšico zavit, kar se je ob tej vročini vsakemu jako čudno zdelo. Z gospó vred napolnila se je prodajalnica takoj z močno moškovo vonjavo. Zlatar je bil nekoliko nevoljen sam pri sebi, ker se je hotel ravno na sprehod podati, vendar pa je z vso ljubeznjivostjo vprašal, česa da gospá želi. Zahtevala je boljše vrste krasotičja. Govorila je s hripavim in slabim glasom še bolj slabo nemščino. Izbrala si je zapetnico za 105 gld. Da bi jo pa še bolj natanko ogledala, obrne se proti luči in ker je bil zavoj na obrazu na poti, ga nekoliko porahlja in odrine. Nehoté se ji pa zavoj popolnoma odveže in grozno je bilo, kar je zlatar sedaj videl, — le jeden trenutek sicer, kajti v drugem se je že nezavesten zgrudil. Prav prava mrtvaška glava zijala mu je nasproti. Žena namreč imela je obraz, ki je bil ves mrtvaški glavi podoben. Oči so bile skrite v velikih globokih votlinah, kosti na licih štrlele so ji venkaj, nosú ni imela nič in kože vsaj na prvi pogled tudi nič! Joj meni, to vendar ne more človeška glava biti? Zlatar sicer ni bil dolgo v nezavesti, kajti ko se je zbudil, grozne gospé že ni bilo nikjer več, pri njem pa je bil njegov sosed, ki ga je z vodo močil. Omenjene zapetnice tudi ni bilo, pač pa je ležalo ondi 105 gld. Žena z mrtvaško glavo je v resnici minuli teden z njeno materjo na Dunaj prišla, kjer ste se v nekem hótelu v IV. okraji naselili. Ona je hči jako imenitne laške družine, ki ima na Dunaji sorodnike. Stara je 17 let in je že od rojstva taka. To bode zopet nekaj za romanopisce in časnikarje! Koliko je na tem resnice ali domišljije, se bode pokazalo, tako gotovo ni, kakor se sedaj v prvem trenutku poroča.

Telegrami.

London, 5. avgusta. V gorenji zbornici rekel je Salisbury, da se Rusija in Angleška trdno držite, kar je Rusija z Gladstonom sklenila. Razlika je edino le v točki Zulfikarski. Pogodba z emirjem bi bila brez pomena. Pišinska dolina ni emirjeva, pač pa angleška lastnina in je tudi že v angleških rokah; posadka ondi se bo še pomnožila. Vlada ni hotla povedati, kaj bi se v bodočnosti še vse lahko zgodilo. Za sedaj misli po vseh tistih stališčih emirja, ki nimajo nikakega strateškega pomena, vojakov na opazovanje nastaviti. Wolf odpotoval bo konec tedna v Carigrad in se bo memogredé tri dni na Dunaji pomudil.

London, 5. avgusta. Reuterjevemu uradu sporoča se iz Teherana 4. avgusta, da pisma iz Sarakhsa prinašajo novico: v Zulfikarskem prelazu se bode afganska posadka pomnožila. Ker se je govorilo, da se afganska vojska zbira okoli Pendjeha, poslali so Rusi takoj nekaj svojih ljudi ruski posadki ondi na pomoč.

Madrid, 4. avgusta. Včeraj je na celem Španjskem 500 ljudi več pomrlo za kolero, kakor druge dni. Silni viharji bolezen očitno pospešujejo. Ljudje beže na vse kraje.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

5. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 60 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 30 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 85 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 55 „
Akcije avstr.-ogerske banke	874 „ — „
Kreditne akcije	282 „ 60 „
London	125 „ 45 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 93 „
Ces. cekini	5 „ 91 „
Nemške marke	61 „ 45 „

Tuji.

3. avgusta.

Pri **Maliču**: Aleks. Kune, c. k. častnik, z Dunaja. — Rosenplänter, trg. pot., z Dunaja. — Weissmaier, zasebnica, iz Judenburga. — Jasko, lesni trg., iz Trsta. — Arko, župnik, z Gorenjskega. — Zupano, kaplan, iz Radolice.

Pri **Stonu**: Leon Nagy, trg. pot., iz Leipziga. — M. Contoumey, doktor prava, z Dunaja. — Contoumey, zasebnica, z družino, iz Trsta. — Konrad Exner, trgovec, iz Trsta. — Kajetan Unger, trgovec, iz Grada. — F. Močnjaj, pos. hotela, iz Banjaluke. — Franc Peče, trgovec, s hčerjo, iz Starega trga. — Janez Potočnik, uradnik, iz Trebnjega.

Pri **Tavcarju**: Franc Rohde, trg. pot., iz Berolina. — Franc Majdič in Janez Zupan, profesorja, iz Zagreba. — A. Klobučar, c. k. sodn. pristav, iz Ptuj. — Engelbert Jäger, zasebnik, s Stajarskega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Ljudevit Kaiser, trg. pot., iz Wittena. — Julij Ellinger, trg. pot., iz Brna. — Jurij Titz,

c. k. policijski uradnik, iz Trsta. — Jaroslav Peške, c. k. teleg. uradnik, iz Trsta. — H. Mattersdorfer, s soprogo, iz Ljubljane.

Pri **Avstrijskem caru**: Janez Stross, trg. pot., iz Prage. — Anton Šebat, dijak, iz Celja. — Janez Šusteršič, zasebnik, iz Železnikov. — Anton Cirman, učitelj, iz Poljan.

Umrli so:

30. julija. Janez Turk, strojarjev sin, 2½ leta, sv. Petra nasip št. 65, Bronchitis.
31. julija. Emil Kratochvil, uradnikov sin, 7 mes., Poljanska cesta št. 35, božjast.

Služba cerkveniška in orgljarska na Homcu

je izpraznjena in se zamore takoj nastopiti. Prihodkov v denarji in biri okoli 200 gl. Prosilec naj se izkaže s spričevali zmožnosti in npravnosti cerkvenemu predstojništvu v osmih dneh. Rokodeleci imajo prednost.

Cerkveno predstojništvo na Homcu.

(1) Ant. Lušin, župnik.

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštanim povzjetjem

Marijacejske kapljice za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, kré v želodcu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje huja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, z vsem spoštovanjem vdani

Franc Jug,

(6) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vrtolob, prsne in pljučne bolezni; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izbrano zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljavačo, zapreči pokoučanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.